

# UTLYSNING

---

## Bedre ressursutnyttelse og økt verdiskaping fra fisk som dør i merd

FHF lyser ut midler til prosjekter som kan bidra til bedre ressursutnyttelse og økt verdiskaping fra fisk som dør i merd.

Søkere kan være universitets- og høgskolesektoren, forskningsinstitutter, forskningsmiljøer og bedrifter i sjømatnæringen. Tilsagnsmottaker må være et FoU-miljø, som også skal ha prosjektledelsen.

FHFs *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* skal følges ved utarbeidelse av søknad (se vedlegg 2).

Søknader skal sendes til: [Post@fhf.no](mailto:Post@fhf.no)

Søknader merkes med saksnummer: **23/00245**

---

### Tidsplan

13.10.2023: Åpen utlysning offentliggjøres

08.12.2023: Frist for innlevering av søknad (innen kl. 12:00)

Desember 2023: Tilbakemelding til søkere om resultat av evaluering

Januar 2024: Tidligst oppstart av prosjekt

Behov for ytterligere presiseringer i fasen med utarbeidelse av søknad kan tas opp med FHF. Hvis det blir behov for endringer i utlysningsteksten, vil dette bli lagt ut på [www.fhf.no](http://www.fhf.no) (samme som denne utlysningen), men ingen endringer vil bli gjort etter 09.11.2023 (innen kl. 12:00). Søkere er selv ansvarlige for å følge med om det legges ut slike endringer.

### Problemstilling

Næringen bruker store ressurser for å sikre en best mulig fiskehelse, -velferd og overlevelse fram til slakt. De siste årene har næringen også gjort store driftsmessige forbedringer der moderne bløggebåter brukes til forebyggende slakting på lokalitet. Dette er i prinsippet bra for fiskevelferden, forebygger at utsatt fisk dør i merd, og man reduserer også tap av verdifullt råstoff. Til tross for dette var den samlede dødeligheten i sjøfasen i 2022 vel 59 millioner laks og regnbueørret, og tilsvarer en estimert biomasse på minst 100 000 tonn.

Selv om det viktigste målet selvfølgelig er å redusere andelen fisk som dør før ordinær slakting, vil ny teknologi, produkter, metoder eller kunnskap som fører til forbedret utnyttelse av dødfisken dermed bidra til økt verdiskaping, og være viktig for å forbedre næringens samlede klima- og ressursregnskap.

I forhold som berører mattrygghet er norsk regelverk tilpasset EU, og dødfisk kan selvfølgelig ikke benyttes som råstoff for humant konsum. Den betegnes dermed som biprodukt, og kategoriseres med tanke på risiko for matkjeden. Selvdød fisk faller inn under nest høyeste risikokategori (2), og kan som hovedregel heller ikke benyttes til dyrefôr. Unntaksmuligheter finnes, men disse er i praksis begrenset til pelsdyr der markedet er sterkt redusert. Tillatte anvendelsesområder er gjødsel, jordforbedring eller bioenergi. Det aller meste går i dag til produksjon av biogass. Biprodukt kategori 3 kan brukes som dyrefôr, og omfatter utkast, gulvfisk, avskjær fra slakting mv og. Det såkalte kannibalismeforbudet regnes imidlertid som den viktigste

sikkerhetsforanstaltningen for å forhindre overføring av smitte i fôrkjeden (Mattilsynets veileder for animalske biprodukter).

Forbedret ressursutnyttelse fra den fisken som i dag dør i sjøfasen kan dermed oppnås gjennom tiltak som enten gjør det mulig å ta en større andel inn i mer verdiskapende fôrkjede, eller øker verdiskapingen innenfor dagens tillatte anvendelsesområder utenfor fôrkjeden.

### Målsetting

Prosjektforslag som svarer på utlysningen, skal rettes inn mot ett av følgende delmål:

1. Utvikle nye produkter, metoder, eller dokumentasjon som gjør det mulig å få en større andel av dødfisken inn i mer verdiskapende fôrkjede.
2. Utvikle ny teknologi, produkter eller arbeidsprosesser som kan øke verdiskapingen innenfor dagens tillatte anvendelsesområder utenfor fôrkjeden (gjødsel, jordforbedring eller bioenergi).

### Avgrensninger og særskilte føringer

- Det er ikke satt noen øvre økonomisk ramme for utlysningen. Totale kostnader i den enkelte søknad vil imidlertid bli vurdert ut fra forventet næringsnytte, innovasjonshøyde og planlagte leveranser.
- Det tas sikte på å tildele 1-2 prosjekter.
- Maksimal prosjektvarighet er 2 år, med mindre spesielle faglige grunner tilsier en lengre prosjektperiode. Dette må si så fall begrunnes i søknaden.

### Generelle forutsetninger

Det forutsettes for alle søknader at det gis en grundig beskrivelse av bakgrunn for prosjektet, inkludert eksisterende kunnskapsgrunnlag og hvordan prosjektet samspiller med eller er koordinert opp mot tilgrensende prosjekter der en eller flere av prosjektpartnerne deltar. Så langt som det er mulig skal også avgrensning og koordinering opp mot andre prosjekter beskrives.

Nytteverdi for næringen tillegges vesentlig vekt, og må være realistisk beskrevet i søknaden.

Beskrivelse av gjennomføringsplanen skal være tilstrekkelig detaljert, med tydelig inndeling i fornuftige arbeidspakker og beskrivelse av hypoteser, metodikk og statistikk.

Det skal i prosjektbeskrivelsen vises til vurdering og håndtering av risiko knyttet til gjennomføring av prosjektet.

Det skal angis hvordan prosjektet planlegges organisert (prosjektgruppe og roller), inkludert ressursinnsats i form av antall timer og timesatser, eller stillingsprosent dersom dette benyttes. Se ellers FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

### Organisering

Oppdragsgiver er FHF som vil følge opp de enkelte prosjektene med en prosjektansvarlig fagsjef (FHF-ansvarlig).

Utførende prosjektgruppe: Den som tildeles prosjektet/oppdraget organiserer team for gjennomføring av arbeidet. Arbeidet i prosjektgruppen ledes av prosjektleder (CV for prosjektleder legges ved søknaden). Prosjektleder og planlagt team opplyses om i prosjektbeskrivelsen.

Eventuelt innleide ressurser og annet formalisert samarbeid skal beskrives detaljert og dokumenteres med avtaler.

**Referansegruppe:** FHF vil oppnevne en referansegruppe bestående av personer som representerer næringen og har relevant kompetanse i forhold til det enkelte prosjektets målsettinger. *Mandat for referansegrupper i prosjekter finansiert av FHF* finnes som vedlegg 3. FHF-ansvarlig er ikke medlem, men skal delta i referansegruppens møter. Prosjektleder skal lede referansegruppe-møtene, og andre fra prosjektgruppen kan delta når det er hensiktsmessig. Det bør avholdes minst ett årlig fysisk møte i referansegruppen i tillegg til digitale møter ved behov, spesielt i forbindelse med viktige milepæler eller veivalg i prosjektet. Det skal avholdes fysisk møte før prosjektslutt for gjennomgang av sluttleveranser og sluttrapport, før disse er å betrakte som endelige. Husk å budsjettere med kostnader til referansegruppemøter i prosjektbeskrivelsen.

**Samarbeid med andre aktører:** Dersom det er beskrevet samarbeid med bedrifter eller andre som bidrar faglig eller finansielt, må det legges ved signert intensjonsavtaler for det.

### Leveranser

Mulige leveranser fra prosjektet er listet opp i pkt. 6 i *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Vitenskapelige artikler, fagrapporter, presentasjoner, populærformidling osv. skal være åpne leveranser som skal legges ut på FHF's nettside om prosjektet, i tillegg til åpen publisering i regi av tilsagnsmottager/FoU-institusjon. Faglig sluttrapport til FHF skal innholdsmessig være i henhold til FHF's *Retningslinjer for sluttrapportering*. Det oppfordres til å tenke kreativt om leveranseformer for å bidra til at kunnskap fra prosjektet så raskt som mulig kan tas aktivt i bruk i næringen.

### Kvalitetssikring

FoU-institusjonen må sikre at arbeidet er gjenstand for tilfredsstillende kvalitetssikring, hvordan dette utføres skal beskrives i prosjektbeskrivelsen.

### Kriterier for vurdering av søknader:

Prosjektsøknader gis en vurdering etter følgende 8 kriterier (med vektning i parentes):

1. Prosjektforslagets relevans til utlysningen og målet med arbeidet (1,0)
2. Forskningskvalitet, inkludert metodevalg og statistikk (0,8)
3. Budsjett og økonomisk ramme for arbeidet (0,5)
4. Gjennomføringsevne: prosjektorganisering, plan for håndtering av risiko, faglige forutsetninger (0,7)
5. Formidlingsplan for å sikre størst mulig næringsnytte (0,5)
6. Tilknytning til andre relevante aktiviteter/prosjekter (0,3)
7. Søknadens vurderbarhet og dokumentkvalitet (0,3)
8. Næringsnytte (0,8)

Søknaden må være så komplett at det kan foretas en evaluering basert på kriteriene ovenfor. Prosjektbeskrivelsen skal ikke overskride 10 sider ekskl. vedlegg som kan betraktes som tilleggsopplysninger.

### FHF forbeholder seg retten til å:

- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke er i tråd med målsettingen for utlysningen
- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke oppfyller formelle krav i utlysningen og FHF's retningslinjer for prosjektbeskrivelser
- Be om avklaringer før og under evalueringen
- Avlyse konkurransen eller endre de(n) økonomiske rammen(e) for tilskudd dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av forventet/budsjettert inntekt eller andre forhold som ikke gjør det mulig å yte det planlagte tilskudd innenfor vedtatte investeringsrammer.
- Foreta ny utlysning

- Forespørre søkere om å samarbeide om prosjektgjennomføringen hvis det er viktig for den totale prosjektkvaliteten.
- Bruke ekstern kompetanse ved evaluering av prosjektbeskrivelser.

### Behandling av søknader

- Søknaden gjennomgås av FHF for å avklare om de er i tråd med målsettingen for utlysningen og oppfyller de formelle krav som er satt
- Prosjektbeskrivelsene rangeres av FHF basert på score på evalueringskriteriene, samt eventuelt kommentarer og råd fra ekstern kompetanse.
- En innstilling lages og besluttes av FHF ut fra en totalvurdering av kriteriene.
- Søkere som besluttes tildelt støtte, kontaktes. Forutsetninger for tilsagn presenteres og valgt(e) miljø(er) får en frist til å akseptere/avslå å delta i videre løp.  
NB! Tilsagn gis ikke på dette stadiet.
- FHF gir tilsagn til valgt(e) søker(e).  
FHF's gjeldende Standardvilkår på tilsagnstidspunktet vil legges til grunn (Vedlegg 1)
- Etter at endelig beslutning om tildeling av prosjekt er tatt, vil alle søkere bli varslet om utfall.

### Vedlegg

1. FHF's standardvilkår
2. Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt
3. Mandat for referansegrupper i FHF

Dokumentene finnes her: [prosjektdokumenter](#)